

JUDITH VISSER
ZONDAGSKRACHT

HarperCollins

Voor het papieren boek is papier gebruikt dat onafhankelijk is gecertificeerd door FSC® om verantwoord bosbeheer te waarborgen.
Kijk voor meer informatie op www.harpercollins.co.uk/green.

HarperCollins is een imprint van Uitgeverij HarperCollins Holland, Amsterdam.

Copyright © 2025 Judith Visser

Omslagontwerp: Villa Grafica

Omslagbeeld: © Shutterstock

Auteursfoto: © Michael Risse

Zetwerk: Mat-Zet B.V.

Druk: ScandBook UAB, Lithuania, met gebruik van 100% groene stroom

ISBN 978 94 027 1689 4

ISBN 978 94 027 7423 8 (e-book)

NUR 301

Eerste druk april 2025

HarperCollins Holland is een divisie van Harlequin Enterprises ULC.

* en ™ zijn handelsmerken die eigendom zijn van en gebruikt worden door de eigenaar van het handelsmerk en/of de licentienemer. Handelsmerken met ® zijn geregistreerd bij het United States Patent & Trademark Office en/of in andere landen.

www.harpercollins.nl

Elk ongeoorloofd gebruik van deze publicatie om generatieve kunstmatige-intelligentietechnologieën (AI-technologieën) te trainen is uitdrukkelijk verboden. De exclusieve rechten van de auteur en uitgever worden hierbij niet beperkt.

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Het e-book is beveiligd met zichtbare en onzichtbare watermerken en mag niet worden gekopieerd en/of verspreid.

Alle in dit verhaal voorkomende personen zijn ontleend aan de fantasie van de schrijver. Elke gelijkenis met bestaande personen berust op toeval.

Vandaag maakte ik met niemand oogcontact.

De blikken uit de zaal zwermden op me af, maar ik keek niet terug. In plaats daarvan liet ik, terwijl ik als enige stond, mijn ogen over de hoofden op de eerste rijen naar de grijze muur in de verte zweven. Morgen, of misschien zelfs later vandaag, zou hier alweer iemand anders staan, op deze plek, starend naar deze zelfde muur. De dag daarna ook. En daarna weer. Telkens opnieuw, totdat de stenen van dit gebouw zoveel emotie hadden opgezogen dat ze scheurtjes vertoonden.

Maar niemand zou de barsten zien.

Op een dag als vandaag ging alles langs je heen.

Alles, behalve dat ene reusachtige en definitieve feit.

Na tien jaar schrijverschap was ik eraan gewend om voor een groep te staan. Het meisje dat op school amper haar mond open had durven doen, was uitgegroeid tot een volwassen vrouw voor wie spreken ironisch genoeg onderdeel van haar werk was. Hoeveel lezingen had ik er inmiddels wel niet op zitten? Honderden. Duizenden mensen hadden in de loop der jaren naar me zitten luisteren.

Zoals nu.

Zolang ik wist waar ik het over moest hebben, ging een voordracht houden me goed af. Ik had er sinds de eerste paar keer, al die jaren geleden, zelfs plezier in gekregen. Een lezing geven was voor mij namelijk lang niet zo intens als het voeren van een gesprek. Bij een conversatie moest je met gigantisch veel dingen rekening houden: je moest je gesprekspartner aankijken zodat het duidelijk was dat je interesse toonde, je moest je voortdurend inspannen om te horen wat hij of zij nu eigenlijk zei terwijl zijn of haar stem tegelijkertijd werd opgeslokt door duizend bijgeluiden, je moest je de hele tijd afvragen of de ander serieus was of een grapje maakte en of een vraag een antwoord vereiste of retorisch was. Terwijl dit allemaal gebeurde, mocht je vooral niet vergeten om af en toe zelf ook wat te zeggen, vooral wanneer er ineens een stilte viel. Het was een extreem ingewikkelde en vermoeiende choreografie, waarvan ik de pasjes uiteindelijk wel had

geleerd, maar die ik toch liever vermeed omdat ik altijd weer uit de maat danste.

Maar bij een lezing speelde dat allemaal geen rol.

Daar was ik de enige die aan het woord was.

Dankzij dat eenrichtingsverkeer bleef de boel overzichtelijk. Doordat ik wist wat ik wilde zeggen, had ik een script om me aan vast te klampen. Het werd pas lastig wanneer de lezing eindigde en het tijd was om te signeren. Plotseling stonden de mensen die eerder nog zo rustig in de zaal hadden gezeten aan mijn tafel, waar ze ook nog eens een gesprekje met me wilden voeren. Doordat er op datzelfde moment overal om ons heen ook ánderen met elkaar in gesprek waren, waardoor woorden, stemmen en geluiden samenklonterden tot één klomp herrie, was het bijna onmogelijk de stem van de persoon aan mijn tafel los te scheuren van de rest. Dat wende nooit. Het enige wat op die momenten hielp, was mijn aandacht op Puri richten. Net als op het podium zat ze ook bij de signeertafel altijd rustig naast me, waar ze de rij mensen kalm in de gaten hield. Door naar háár te kijken, naar haar heldere ogen en haar dikke, witgrijze vacht, verdween de drukte om ons heen naar de achtergrond. Bonzende paniek verliet mijn hoofd en maakte ruimte voor genegenheid, voor een dankbaar geluk dat Puri bij me was. Dat we samen waren.

Een team.

Zij zorgde ervoor dat ik me vriendelijk tot de persoon aan mijn tafel kon wenden en rustig kon vragen: ‘Wilt u uw naam nog eenmaal herhalen?’ zodat ik niet weer ‘Voor Emily’ schreef in een boek voor iemand die Eveline heette.

Soms leek het zelfs alsof Puri even naar me knipoogde. Dat ze zei: *Zie je hoe goed het gaat? Wij kunnen dit!*

Maar vandaag was ze er niet. Vandaag stond ik voor de eerste keer in mijn leven helemaal alleen achter de microfoon, terwijl ook déze keer de aanwezigen na afloop tegen me zouden gaan praten. Het verschil was alleen dat ik straks niet aan een tafel zou zitten, dat ik niet zou signeren. Vandaag waren er geen boeken en ging het niet over mijn werk. Er zouden geen handen de lucht in gaan om vragen te stellen, geen foto’s worden gemaakt. Ook vertegenwoordigden de gezichten die me vanuit de zaal aanstaarden ditmaal geen anoniem publiek. Dat wist ik met zekerheid, zonder naar ze te kijken.

Dit was namelijk geen lezing.

Dit was een nachtmerrie, eentje die ik met al mijn kracht geprobeerd had bij me vandaan te duwen maar die als een zwenkende boemerang was teruggekomen en alles omver had geworpen. En nu...

Mijn blik werd wazig door een opwellende stroom van verlies.

Snel knipperde ik een paar keer met mijn ogen om mijn beeld weer scherp te krijgen, en plotseling trof ik een gezicht op de eerste rij. Onmiddellijk keek ik weer weg, in een vergeefse poging te voorkomen dat ik in mijn woorden stikte. Maar het was al te laat.

Ik had de pijn in mijn vaders ogen gezien.

Hij was gekleed in een donker pak, het enige pak dat hij bezat. Een paar jaar geleden, toen ik met Nick trouwde, had hij het gekocht. Mijn moeder had het voor hem uitgekozen. Nog steeds had ik de foto op mijn telefoon staan die ze me vanuit de winkel stuurde, waar mijn vader het pak stond te passen. Kijk eens! Staat hem goed, hè?

Ik had een emoji met hartjesogen teruggestuurd.

We hadden ons nooit kunnen inbeelden naar welke gebeurtenis hij deze fraaie kledij opnieuw zou dragen.

Ook Nick, die naast mijn vader zat, had zijn netste outfit aangetrokken. Hij was vanmorgen vroeg zelfs met een strijkijzer in de weer geweest, iets wat ik hem nog nooit had zien doen.

Ik slikte en probeerde mijn stem overeind te houden, maar nu de twee belangrijkste mannen in mijn leven er zo verloren bij zaten, haperden mijn woorden. Mijn tekst moest vanuit diep in mijn keel omhooggeknepen worden, waar ik hem met een vreemd vervormd geluid naar buiten duwde. Bevend bracht ik het papier waarop de woorden stonden wat dichtter naar mijn gezicht, maar het A4'tje trilde zo hevig in mijn handen dat ik met geen mogelijkheid meer kon ontcijferen wat erop stond. Gisteravond had ik de toespraak opgeschreven, wetende dat het me niet zou lukken de woorden uit mijn hoofd te leren. Bij elke poging ze te onthouden werden ze meteen weer kwaad weggeslingerd door een brein dat in verzet was.

In opstand tegen een waarheid die te pijnlijk was om toe te laten.

Nog steeds voltrok alles zich in een waas. Ik had het vage besef dat ik tussen Nick en mijn broer Emiel in stond, met daarnaast mijn vader, maar tegelijkertijd was het alsof ik er niet echt was. Dat ik thuis was, bij Puri.

Telkens weer zochten mijn vingers haar zachte aanwezigheid, maar ze troffen niets anders dan een kale leegte op de plek waar zij had moeten staan. Niet eerder had ik het bemoedigende duwtje van haar neus in mijn handpalm zó nodig gehad als nu. Zonder haar lijf dat zich tegen me aan drukte, bleven mijn benen koud, ondanks de dikke zwarte panty.

Maar het was ondenkbaar geweest haar vandaag mee te nemen.

Deze hele ceremonie zou een veel te grote druk op haar hebben gelegd.

Net als ikzelf was Puri intens gevoelig; elke emotie werd drastisch uitgegroot. En los van haar eigen gevoelswereld pikte ze eveneens mijn stemming op, alsof een onzichtbare navelstreng haar voedde met alles wat door mijn hoofd en hart raasde. Soms was dat goed. Als ik blij was, dan was Puri dat automatisch ook. Dan gingen haar ogen stralen en kwam er een krul in haar staart. Maar als ik verdrietig was, raakte ze in paniek en begon ze wanhopig mijn gezicht te likken alsof ze de bron van mijn pijn wilde bereiken om die uit te schakelen. En dat was níét goed. Ik moest haar veilige haven zijn, niet een plek waar onrust heerste. Daarom lette ik erop dat ik in haar aanwezigheid mijn donkere gevoelens zoveel mogelijk in toom hield. En omdat ik vandaag onmogelijk kon doen alsof er niets met me aan de hand was, had ik haar thuisgelaten.

Veilig afgeschermd van mijn verdriet.

‘Och, lieve Jasmijn toch.’ Iemand pakte mijn handen beet. Het zoveelste gezicht werd in een spijtige plooi getrokken. ‘Gecondoleerd, meid. Wat vind ik dit erg. Ze was zo jong nog...’

‘Je hebt mooi gesproken, Jas,’ zei een andere stem. Het waren tante Karin en oom Guus, zag ik nu. ‘Echt ontroerend mooi.’ Tante Karin depte haar ogen met een papieren zakdoekje.

Gesproken. Ik had gesproken.

Hoe vaak had mijn moeder vroeger, toen ik klein was, niet van mensen te horen gekregen dat het abnormaal was dat haar dochter níét sprak?

‘Ach, zo is Jasmijn nu eenmaal,’ was steevast haar antwoord geweest. Mijn moeder wist immers dat ik thuis wel sprak en vond het daarom prima dat ik er in de buitenwereld blijkbaar wat meer tijd voor nodig had. Maar nu...

Nu had ik gesproken, over háár nota bene. Over ons.

En zij kon het niet langer horen.

Op weg naar huis zat ik stilletjes naast Nick in de auto. De stoet betreurde gezichten was in een roes aan me voorbijgetrokken. Slechts een aantal kon ik me nog herinneren. Een nicht. Een vriendin van mijn moeder. Mijn beste vriendin Kirstin. Op een soort automatische piloot had ik de rits aan spijtbetuigingen in ontvangst genomen, had ik aan mijn vader gevraagd of hij het nog volhield, had ik Nicks sterke arm om me heen gevoeld en had ik telkens op mijn telefoon naar het livebeeld van de webcam thuis gekeken. Daar zag ik Puri rustig op de hoge tafel bij het raam naar buiten kijken. Nick en ik gebruikten die tafel zelf al jaren niet meer, want wij aten aan de met kleurrijke mozaïekjes betegelde bar die tussen de keuken en de woonkamer in stond. De voormalige eettafel was daarmee een soort uitkijkpost voor Puri geworden. Nick had er zelfs een zacht kleedje op geschroefd zodat ze er comfortabel op kon liggen.

Zoals nu, wachtend op onze terugkeer.

Terwijl we Rotterdam uit reden, op de weg terug naar Rockanje, galmde plotseling de echo van mijn voordracht in mijn oren. Ineens wist ik hem wél uit mijn hoofd. Woord voor woord, alsof de tekst die zo stug geweigerd had zich te laten inprenten nu juist voor altijd in mijn geheugen gekerfd wilde staan. Er zat zelfs beeld bij, een herinnering van slechts een paar uur oud, waarin ik mezelf achter het spreekgestoelte zag staan. In gedachten was ik daar weer, met mijn gezicht naar de zaal toe, terwijl me steeds sterker het gevoel bekroop dat mijn moeder er ook was. Naast de gesloten kist, die schuin achter me op het podium stond, had op een houten standaard een grote, ingelijste foto geprikt: een portret van voordat ze ziek was geworden, eentje waarop ze lachend de wereld in keek. En tijdens het spreken had het gevoel alsof ze door de ogen op die foto naar me keek.

Ik had alleen niet terug durven kijken.

Nick was weer hele dagen aan het werk. In de afgelopen weken, toen mijn moeder te ziek was geweest om thuis te blijven en in het ziekenhuis was opgenomen, werd zijn muziekwinkel in Barendrecht grotendeels gerund door zijn trouwe medewerker Hassan. Op die manier konden wij dagelijks zo lang mogelijk bij mijn moeder zijn. Maar een aantal van Nicks werkzaamheden had stilgelegen, zoals de drumles die hij er drie middagen per week in de oefenruimte gaf. Die kon Hassan, die gitarist was, niet overnemen.

‘Weet je zeker dat ik niet nog even thuis moet blijven?’ had Nick vanmorgen gevraagd. ‘Ik kan prima aan Hassan vragen of hij wat langer –’

‘Ga maar gewoon. Je loopt al genoeg achter met je lessen.’

‘Dat komt wel goed. Als jij liever hebt dat ik hier bij jou blijf, dan doe ik dat. Simpel.’

‘Heel lief, maar hoeft echt niet. Ik zie je vanavond weer, oké?’

Ik had hem gedag gekust en daarna naar het geluid van zijn startende auto geluisterd, tot het geronk vervaagde en uiteindelijk verdween. Met langzame stappen was ik naar het woonkamerraam gelopen, waar de buitenwereld er precies hetzelfde bij lag als altijd.

Aan niets was te zien dat mijn moeder niet meer leefde.

Hoe vaak had ik niet bij ditzelfde raam gestaan en gezien hoe mijn ouders de straat in reden, hoe mijn vader de auto voor ons huis parkeerde en mijn moeder lachend uitstapte, vrolijk zwaaiend met een van haar felgekleurde nylon tasjes? In die opvouwbare, herbruikbare tasjes droeg ze altijd ‘een verrassing’ bij zich voor mij. Dat ik inmiddels de dertig gepasseerd was weerhield haar er niet van nog steeds cadeautjes mee te nemen zoals voor een jong kind. Een ‘kleinigheidje’ noemde ze de geschenkjes. Vaak waren het ingeblikte perziken, waar ik als kind al zo dol op was geweest, maar soms was het een boek of een truitje dat ze op de markt had gekocht en echt wat voor mij vond. Andere keren was het een plantje, gelstrips tegen hoofdpijn, een schrift met de afbeelding van een wolf erop, een grote plak chocola. Zelfs toen ze ziek werd, vergat ze de kleinigheidjes niet. Altijd bleef ze lachen, bleef ze zwaaien.

Tot het echt niet meer ging.

Toen werd ik degene die tasjes voor háár meenam. Een warm vest, omdat ze het door de chemo telkens koud had. Een dvd-box van haar favoriete jeugdserie, omdat ze veel tijd in bed moest doorbrengen. En, in een laatste wanhopige poging het tij te keren, een speciale edelsteen die ik op internet had besteld omdat er in de beschrijving stond dat het ding een geneeskrachtige werking had. Alles moest immers geprobeerd worden. Mijn moeder droeg het kristal aan een kettinkje om haar hals en legde het 's nachts onder haar kussen.

In het ziekenhuis lag het op het kastje naast haar bed.

En eergisteren, voordat de kist gesloten werd, had ik het voor de laatste keer bij haar gelegd.

Ook in het duinbos ging het leven gewoon door, alsof er niets veranderd was. De Oostenrijkse den, het koninginnenkruid, de duindoorn, de varens en wederik groeiden voort in zalige onwetendheid. De vlinders, vogels, reeën en konijnen waren zich eveneens nergens van bewust. Niemand vermoedde dat ik enkele dagen geleden mijn moeder vaarwel had gezegd, in een zaal vol mensen die anders over vier maanden bijeengekomen zouden zijn om haar zestigste verjaardag te vieren.

Ondanks de zeebries die door de duinen trok, rook ik nog steeds de geur van die vreselijke ziekte. Het was alsof de zure chemolucht die uit mijn moeders poriën was gekomen zich voorgoed in mijn neus genesteld had. Ook de zwavelachtige walm van haar opengebarsten tumoren bleef om me heen hangen. En terwijl ik me alles van haar wilde herinneren, voor altijd bij me wilde dragen, wilde ik die lucht absoluut vergeten. Zo snel mogelijk. Ik dwong mezelf daarom terug te denken aan haar échte geur, aan de friszoete parfum die mijn jeugd omlijst had. Díé moest ik onthouden. Hoe zacht haar hand was geweest, toen we samen naar de basisschool liepen. Hoe ik diezelfde hand het afgelopen jaar steeds weer vastgepakt had, zittend op haar bed, terwijl ik mijn best deed haar over leuke dingen te laten praten. Vooral de herinneringen aan haar jeugdvakanties op de Veluwe schonken haar de nodige troost. Met gesloten ogen vertelde ze hoe ze als klein meisje elk jaar samen met haar ouders en broer Adriaan naar Voorthuizen trok. Dat ze daar altijd zoveel eekhoorns zag. Ik had haar aangemoedigd om er meer over te vertellen, nog meer. We zochten er oude fotoalbums bij, we lachten om haar jarenzestigkinderkapsel en -kleding. Hoe slechter het met haar gezondheid ging, hoe meer ze zichzelf verloor in mijmeringen over de gelukkige zomers van toen. Uiteindelijk had ze me, wijzend naar een van de vergeelde foto's, toevertrouwd dat dít volgens haar was hoe het hiernamaals eruitzag: als een vrolijk en vredig bos met eekhoorns.

‘Dat is een mooie gedachte,’ had ik gezegd. ‘Maar daar ga je nog lang niet naartoe, hoor. Dat duurt nog jaren. Tientallen jaren!’

Toch was ze daar nu.

Vorige week, toen er na een lange nacht in het ziekenhuis een nieuwe dag aanbrak en de opkomende zon een gloed over mijn moeders uitgeeerde gezicht trok, zat ik op de stoel naast haar bed en hield opnieuw haar hand vast. Maar hoe hard ik haar vingers ook omklemde, ze lagen steeds slapper in de mijne. De zonnestralen die zo achteloos naar binnen vielen beloofden een nieuwe dag, maar voor mijn moeder zou deze belofte niet worden ingelost. Dieper en dieper zonk ze weg.

De arts had ons de avond ervoor al verteld dat het ‘nu niet lang meer’ zou duren.

Ik verstevigde mijn grip op haar hand nog meer, wensend dat ik mijn levensenergie in haar kon laten overstromen. Mijn vader stond aan de andere kant van het bed, samen met Emiel en diens vrouw Gabriëlla. Aan de voet van het bed stond mijn oom Adriaan, met wie ze zoveel jeugdherinneringen deelde.

En achter mij stond Nick, met zijn handen troostend op mijn schouders.

We waren de hele nacht in de eenpersoonsziekenhuiskamer geweest.

Soms zachtjes fluisterend, maar meestal stil.

En toen was er plots dat moment. Het zo gevreesde ogenblik waarin ik het leven uit mijn moeders hand voelde wegebben, als water dat door mijn vingers glipte. Ik wilde opstaan, haar omhoogtrekken, weg uit dat bed, terug het leven in.

Maar ik deed het niet.

Want eindelijk drong het tot me door dat ik haar moest laten gaan.

Ik boog naar haar toe en fluisterde: ‘Dag, mama. Ik hou van je.’

Ineens had mijn moeders keel een hees, hol geluid uitgestoten, dat enerzijds klonk als haar stem, maar dat tegelijkertijd vreemd vervormd leek en van ver weg kwam, heel ver weg, als een oude bandopname. Haar ogen, die al sinds de vorige middag gesloten waren, sperden zich opeens open. ‘Ik...’ bracht ze uit.

‘Wat is er?’ vroeg Adriaan zacht. ‘Zeg het maar, zusje. Wij zijn hier. We zijn bij je.’

Ik kneep in haar hand, streekte haar wang, bracht mijn gezicht nog dichterbij dat van haar om te horen wat ze ons probeerde te vertellen.

‘Ik...’ klonk het weer, op die eigenaardige, uitgeholde toon. ‘Ik...’

Allemaal hielden we onze adem in.

‘Ik zie de eekhoorns al.’

Mijn moeder sloot haar ogen.

De wereld stond stil.

Terug van de ochtendwandeling gaf ik Puri haar ontbijt en staarde een tijdlang naar de dressoirkast waarin mijn schrijfwerk opgeborgen lag. Achter deze houten deurtjes lag een schrift, samen met een etuitje met pennen. Al weken waren de kastdeurtjes niet open geweest. Ik kon me niet eens herinneren wat ik voor het laatst geschreven had in het manuscript waar ik al maanden met horten en stoten aan probeerde te werken.

Ook de deur van mijn werkkamer boven was al in geen tijden open geweest.

Ik had daar een fijne ruimte, met een massief eikenhouten bureau naast het raam dat uitkeek op onze achtertuin. Er stond zelfs een hondenbankje in, een cadeau van mijn ouders toen Nick en ik hier waren komen wonen. Mijn moeder had het bankje destijds zelf gemaakt, voor lieve, kleine Romy, die zó verheugd was geweest met onze verhuizing van Rotterdam naar Rockanje. Gelukkig had ze er op haar oude dag nog een paar jaar goed van genoten. Voor Puri was het paarse bankje eigenlijk te smal, maar toch lag ook zij er graag op. Mijn werkkamer was een fijne plek, met muren die in een rustgevend lavendeltint geschilderd waren en een hoge boekenkast. Toch zat ik er weinig. Ik schreef meestal gewoon in de woonkamer, op de grote bank, met Puri tegen me aan en de keuken dichtbij, want van schrijven kreeg je honger. Mijn werkkamer was een plek geworden waar mijn reeds verschenen boeken op een plank prijken en waar ik mijn oude manuscripten bewaarde. Schrijven deed ik er niet.

Al had ik in de woonkamer ook al veel te lang niets uitgevoerd.

Opnieuw draaide ik me met een stille beweging van de kast weg waar mijn schrift in lag. Ik was er gewoon nog niet aan toe. Ik had tijd nodig om te verwerken wat er allemaal was gebeurd. Maar tegelijkertijd...

Langzaam keerde ik me toch weer om.

Misschien moest ik juist wél een poging doen de draad weer op te pakken. Stel dat het me lukte om mezelf eindelijk te verliezen in het verhaal? Dan zou schrijven wellicht de afleiding kunnen zijn die ik nu zo hard nodig had.

Ik moest het gewoon proberen.
Het kon niet eeuwig worden uitgesteld.

Ik zat in kleermakerszit op de bank, met Puri naast me en het schrift op een kussen in mijn schoot. Maar mijn pen dommelde telkens opnieuw weg, onbereikbaar voor elk ontwaken. Het papier bleef leeg, mijn hoofd zat nog steeds op slot. Sinds mijn recentste roman een halfjaar geleden was verschenen, was het me niet meer gelukt me op iets nieuws te focussen. Ik had dat boek, een oorlogsroman, afgekregen voordat mijn moeder ziek werd, maar toen het uitkwam, zaten we al volop in de medische achtbaan. In die onstuimige rit was ik zo vaak heen en weer geslingerd tussen hoop en angst dat mijn hoofd te beurs was geweest voor het bedenken van een nieuw verhaal. Ik voelde de blauwe plekken nog steeds. En nu, bladerend door mijn schrift, zag ik losse zinnen, een handjevol gedeeltelijk uitgeschreven dialogen en veel rommelig gekras. Pagina's die het trieste beeld vormden van een schrijver die telkens opnieuw haar hengel uitgooide, maar nergens beethad.

Mijn focus was verloren gegaan toen ik mijn vaste routine kwijtraakte en mijn afgebakende werktijden als oud brood verkruiden. Opeens hadden mijn dagen niet langer in het teken gestaan van personages en verhaallijnen, maar van bellen met mijn moeder, wachten op uitslagen van scans en bloedonderzoeken en ritjes naar Rotterdam om voor haar te koken wanneer mijn vader avonddienst had en ze zelf de kracht niet had om in de keuken te staan. Over enkele jaren zou mijn vader met pensioen gaan, maar voorlopig maakte hij nog altijd lange dagen als beveiligingsmedewerker in een bedrijfspand. Steeds weer waren Puri en ik vanaf Rockanje naar het rijtjeshuis van mijn ouders in Rotterdam-Zuid gereisd – een rit van bijna twee uur met bus en metro – waar Puri bij haar op bed ging liggen terwijl ik een gezonde maaltijd kookte. Het waren dezelfde maaltijden die mijn moeder vroeger voor míj had gekookt, in de jaren dat ik nog op kantoor had gewerkt. De vele prikkels van die baan hadden me in die tijd volledig leeggezogen, waardoor ik aan het eind van zo'n werkdag alleen nog maar wilde slapen. Mijn moeder had bijgesprongen waar ze kon en er onder andere voor gezorgd dat er elke dag een verse maaltijd in mijn koelkast stond wanneer ik uitgeput mijn flat binnenstapte. Nooit had ik toen kunnen vermoeden dat nog geen tien jaar later ik voor háár zou zorgen.

De cirkel was veel te snel rond.

Nick kwam op die dagen vanuit zijn werk ook naar mijn moeder toe, zodat Puri en ik met hem mee terug konden rijden. Onderweg naar huis hoopte ik dat mijn moeder de maaltijd zou binnenhouden, want ik wist dat het steeds vaker gebeurde dat haar lichaam de voeding niet verdroeg.

Met zoveel zorgen aan mijn hoofd was schrijven iets sporadisch geworden, vergeefse inspanningen om tussen alles door contact te leggen met een verhaal dat niet op papier wilde komen. De afgelopen tijd had ik steeds opnieuw geprobeerd te werken, maar om te schrijven moest je in staat zijn jezelf af te sluiten voor de buitenwereld. Het was belangrijk volledig af te dalen in je verbeelding, weg te zinken in het verhaal dat zich daar langzaam ontvouwde. Dat was onmogelijk geweest toen de echte wereld steeds verder afbrokkelde. Toen mijn moeder alsmaar zieker werd, omdat de dood zijn tanden in haar had gezet en niet wilde loslaten. Hij vrat van haar en zij werd alsmaar magerder, hoe goed ik ook voor haar kookte. Schrijven was volslagen onbelangrijk geworden.

Alles wat telde, was dat zij beter moest worden.

Maar nu was het anders.

Mijn dagen waren weer leeg. Eindelijk kon ik voortgang maken met mijn manuscript.

Waarom bleef de inspiratie dan nog steeds buiten bereik?

Met een zucht legde ik mijn schrift terzijde. Misschien was ik het wel gewoon verleerd. Want zelfs nu mijn dagen zich lang en leeg voor me uitstrekten, leek schrijven nog stééds onbelangrijk.

Wat stelde het nou helemaal voor?

Wat had het voor zin?

Een paar woorden op papier smijten, terwijl in het echte leven mensen zomaar doodgingen. Altijd had ik mijn toevlucht gezocht in fictie, maar nu was het niets meer dan een nutteloze schuilplaats en –

Puri drukte haar neus tegen mijn hand en piepte zacht.

Nu pas realiseerde ik me dat ik niet één zucht had geslaakt, maar dat ik erin was blijven hangen, dat elke gedachte een nieuwe verzuchting was geweest, alsof ik langzaam leegliep.

Ik legde mijn pen neer, wreef mijn ogen droog en gaf Puri een geruststellende kus op haar kop. Ze kwam nog dichterbij tegen me aan liggen. Ik

streek met mijn vingers door haar dikke vacht en voelde haar warmte,
haar vredige kracht.

Mijn kracht.

Langzaam werd mijn ademhaling weer rustig.

In films had ik weleens gezien dat vrienden, familie en buren maaltijden langsbrachten bij iemand die een dierbare verloren was. Men bakte een ovenschotel, verpakte deze in vershoudfolie en gaf het voedzame pakket af bij de voordeur, zodat de rouwende na verloop van tijd een uitpuilende koelkast en vriezer had.

Maar in Rotterdam-Zuid bleek dit niet gebruikelijk.

Mijn vader had na bijna drie weken nog wel steeds een huis vol rouwboeketten en troostbloemen, maar geen eten.

‘Komt goed, hoor,’ zei hij aan de telefoon. ‘Ik kan heus wel koken. Mijn hoofd staat er nu alleen niet naar. En dat geeft niet, een paar dagen brood eten is heus niet erg.’

Maar dat was het wél. Ik was mijn moeder al verloren, het was belangrijk dat mijn vader in elk geval gezond bleef. Hij moest gevarieerd en vers eten.

‘Ik vraag of hij morgen bij ons komt eten,’ zei ik tegen Nick. ‘Dan eet hij in elk geval één avond goed.’

De optie om zelf naar mijn vader toe te gaan en ter plaatse voor hem te koken duwde ik hard mijn hoofd uit. Niet alleen kon ik de prikkels van het openbaar vervoer momenteel echt niet aan, zelfs niet met Puri aan mijn zijde, er was nog iets anders wat me tegenhield. Iets groters. Het huis van mijn ouders, dat plotseling het huis van mijn ouders niet meer was.

Nu was het alleen nog maar het huis van mijn vader.

Hoe kon ik daar zijn en de bank zien, waarop ik naast mijn moeder had gezeten toen ik haar ervan had verzekerd dat ze écht beter ging worden? De trap, die leidde naar de slaapkamer waar ik haar, bij haar op bed gekropen, had verteld dat we hier doorheen zouden komen, heus, dat we er alleen maar sterker van zouden worden? Haar theeglas in het keukenkastje? Haar jas aan de kapstok? Het boek waarin ze aan het lezen was geweest misschien nog altijd open op tafel?

Nee, mijn vader kwam naar ons.

En ik zou voor het raam staan wanneer hij aan kwam rijden, zoals we

gewend waren. Zoals ik altijd had gedaan. Ook al zou er niemand meer naast hem zitten wanneer hij zijn auto voor de deur parkeerde.

Ook al zou er niemand met een tasje zwaaien.